

На основу члана 16 став (1) Закона о радијационој и нуклеарној безбједности у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, број 88/07) и члана 61 став 2. Закона о управи („Службени гласник БиХ“, бр. 32/02 и 102/09), директор Државне регулаторне агенције за радијациону и нуклеарну безбједност доноси:

ПРАВИЛНИК О ЗАШТИТИ ОД ЗРАЧЕЊА СПОЉНИХ РАДНИКА

ДИО ПРВИ – ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1. (Предмет)

- (1) Овим правилником се прописује одговорност носиоца ауторизације и послодавца вањских радника, непосредно или путем уговора, за оперативне аспекте заштите од зрачења спољних радника, као и одговорност самих спољних радника.
- (2) Овим правилником се успостављају одговорности носиоца ауторизације и послодавца спољних радника те изглед, садржај и захтјеви о униформности документа о индивидуалном радиолошком мониторингу за спољне раднике који обављају послове изван територије Босне и Херцеговине.
- (3) Овај правилник се примјењује на спољне раднике категорије А или категорије Б који раде у контролисаној зони и/или надгледаној зони у Босни и Херцеговини, као и на спољне раднике категорије А или категорије Б из Босне и Херцеговине који обављају сличан посао у другим државама.

Члан 2. (Дефиниције)

Термини и изрази који се користе за потребе овог правилника имају следеће значење:

- a) *Радне активности које спроводе спољни радници:* Услуга или услуге које обавља спољни радник у контролисаној зони или надгледаној зони код носиоца ауторизације.
- b) *Документ о индивидуалном радиолошком мониторингу:* Документ који садржи податке о индивидуалном радиолошком мониторингу за спољног радника који обавља посао изван Босне и Херцеговине.
- c) *Изложени радник:* Лице професионално изложено јонизујућем зрачењу које обавља самосталну дјелатност или дјелатност за послодавца спољних радника, које је субјект експозиције на раду код обављања одређене дјелатности и које може да прими дозе које су више од граница доза за експозицију становништва.
- d) *Мониторинг:* Систематско мјерење нивоа дозе или нивоа контаминације повезаних са експозицијом или радиоактивном контаминацијом, и интерпретација резултата.
- e) *Носилац ауторизације:* Правно лице одговорно на основу закона за обављање дјелатности са изворима зрачења и код којег спољни радник обавља активности. Носилац ауторизације може да има сједиште у Босни и Херцеговини или изван Босне и Херцеговине.
- f) *Послодавац спољних радника:* Правно лице у којем је запослен спољни радник и које упућује спољног радника да обавља активности код носиоца ауторизације.

- g) *Спољни радник*: Сваки изложени радник који није запослен код носиоца ауторизације одговорног за контролисане и надгледане зоне, али који врши активности у тим зонама, укључујући и лица на обуци и студенте. Спољни радник може да буде онај који обавља послове у Босни и Херцеговини и спољни радник који обавља послове у другим државама.

ДИО ДРУГИ – ЗАШТИТА ОД ЗРАЧЕЊА СПОЉНИХ РАДНИКА

Глава I. Еквивалентност и одговорности

Члан 3.

(Еквивалентност)

- (1) Систем индивидуалног радиолошког мониторинга за спољне раднике мора бити такав да обезбиједи заштиту спољних радника која је еквивалентна заштити изложених радника који су стално запослени код носиоца ауторизације.
- (2) Систем индивидуалног радиолошког мониторинга из става (1) овог члана обезбјеђује Државна регулаторна агенција за радијациону и нуклеарну безбједност (у даљем тексту: Агенција).
- (3) Границе ефективне дозе за спољне раднике морају да буду исте као границе дозе за изложене раднике.

Члан 4.

(Одговорне стране)

Одговорне стране за спровођење захтјева овог правилника су:

- a) Носилац ауторизације за обављање дјелатности са изворима јонизујућег зрачења који ангажује спољног радника;
- b) Послодавац спољних радника (у даљем тексту: послодавац) који шаље раднике да обављају радне активности код носиоца ауторизације; и
- c) Спољни радник.

Члан 5.

(Одговорности носиоца ауторизације)

- (1) Носилац ауторизације може да ангажује само спољне раднике који су у радноправном статусу код послодавца.
- (2) Носилац ауторизације је непосредно или кроз уговор са послодавцем спољних радника одговоран за оперативне аспекте заштите од зрачења спољних радника који су директно повезани са њиховим активностима код тог носиоца ауторизације.
- (3) Носилац ауторизације мора:
  - (a) за категорију А радника који улазе у контролисану зону провјерити да ли је спољни радник обавио здравствени преглед и да ли је способан за активности које ће му бити додијељене;
  - (b) провјерити да ли је категоризација спољног радника одговарајућа у вези са дозама које радник може да прими код носиоца ауторизације;

- (c) за улазак у контролисану зону, обезбиједити да је спољни радник додатно, поред основне обуке из заштите од зрачења, добио специфичне инструкције и обуку у вези са радним мјестом и активностима које ће бити спроведене. Додатна обука се односи на процедуре заштите од зрачења и мјере предострожности повезане са оперативним и радним условима за дјелатност уопште као и за сваку врсту посла која може бити додијељена спољном раднику и односи се на обуку о релевантним дијеловима плана одговора на хитне радијационе ситуације и процедуре.
  - (d) за улазак у надгледану зону, обезбиједити да је спољни радник примио радне инструкције примјерене радијационом ризику од извора зрачења и предвиђених операција са изворима;
  - (e) обезбиједити да спољни радник има довољан број личних заштитних средстава;
  - (f) обезбиједити да спољни радник има индивидуални мониторинг експозиције који је одговарајући природи активности, као и било који дозиметријски мониторинг који може да буде потребан;
  - (g) обезбиједити задовољење захтјева за систем заштите од зрачења, који је дат у важећим прописима;
  - (h) за улазак у контролисану зону обезбиједити или предузети све потребне мјере да после сваке спроведене активности радиолошки подаци индивидуалног мониторинга експозиције сваког спољног радника категорије А морају бити евидентирани;
  - (i) за улазак у надгледану зону, обезбиједити или предузети све потребне мјере да после сваке спроведене активности радиолошки подаци индивидуалног мониторинга експозиције сваког спољног радника категорије Б морају бити евидентирани када се такав мониторинг захтијева у складу с важећим прописима.
- (4) У циљу испуњавања одговорности из става (3) овог члана, носилац ауторизације мора да затражи стручно мишљење експерта за заштиту од зрачења у одговарајућој дјелатности.
- (5) Уколико носилац ауторизације чије је сједиште у Босни и Херцеговини жели да ангажује послодавца чије је сједиште изван Босне и Херцеговине, тада послодавац мора да достави носиоцу ауторизације документ о индивидуалном радиолошком мониторингу спољног радника, који је издао регулаторни орган државе у којој је регистровано сједиште послодавца.

Члан 6. (Обавјештавање)

Прије отпочињања активности спољног радника носилац ауторизације мора да писаним путем обавијести Агенцију:

- a) о испуњености свих услова оперативних аспеката заштите од зрачења спољних радника из члана 5 став (3) овог правилника;
- b) о испуњености услова из члана 7 овог правилника непосредно или путем уговора са послодавцем спољног радника.

Члан 7. (Одговорности послодавца)

- (1) Послодавац мора да обезбиједи или непосредно или путем уговора са носиоцем ауторизације да је заштита од зрачења својих радника у сагласности са одредбама овог члана, и то путем:

- (a) задовољења захтјева за систем заштите од зрачења, који је дат у важећим прописима;
  - (b) информација изложеним радницима о:
    - 1) радијационим здравственим ефектима који су садржани у њиховом раду;
    - 2) предузетим општим процедурама заштите од зрачења и предострожностима;
    - 3) важности усклађености са техничким, медицинским и административним захтјевима;
    - 4) важности раног саопштавања трудноће у вези са ризиком експозиције нерођеног дјетета;
    - 5) важности најаве намјере дојења у вези са ризиком експозиције дојенчета након уноса радионуклида или тјелесне контаминације.
  - c) одговарајуће обуке из заштите од зрачења и информативних програма за изложене раднике;
  - d) гаранцијом да су своји радници субјект одговарајуће процјене експозиције путем радиолошког мониторинга радног мјеста или индивидуалног мониторинга, а у случају радника категорије А и субјект здравственог надзора;
  - e) уношења радиолошких података из индивидуалног мониторинга експозиције за сваког радника категорије А или категорије Б у систем података за индивидуални радиолошки мониторинг спољних радника.
- (2) У циљу испуњавања обавеза из става (1) овог члана, носилац ауторизације мора да затражи стручно мишљење експерта за заштиту од зрачења у одговарајућој дјелатности.

Члан 8.

(Подаци о спољним радницима)

- (1) Прије отпочињања активности код носиоца ауторизације, послодавац мора да достави носиоцу ауторизације потребне податке о спољним радницима.
- (2) Послодавац прибавља податке из става (1) овог члана путем Државног регистра лица изложених јонизујућем зрачењу подношењем одговарајућег писаног захтјева Агенцији.
- (3) Подаци из става (1) овог члана су:
  - a) подаци о запослењу спољног радника, који морају да садрже:
    - 1) назив, адресу и јединствени идентификациони број послодавца;
    - 2) датум почетка индивидуалног радиолошког мониторинга и, гдје је то могуће, датум завршетка мониторинга;
    - 3) категоризацију радника (А или Б).
  - b) подаци о здравственом надзору спољног радника, који морају да садрже:
    - 1) медицинску класификацију радника (способан, способан под сљедећим условом /условима/ и препоруком);
    - 2) информацију о рестрикцијама у раду са зрачењем;
    - 3) датум посљедњег здравственог прегледа;
    - 4) период важења посљедњег здравственог прегледа.

- c) подаци о индивидуалном мониторингу експозиције спољног радника у периоду од пет посљедњих година, укључујући текућу годину.
- (3) Носилац ауторизације мора да достави послодавцу сљедеће податке у року од 30 дана од дана када се активност завршила:
- a) период спроведене активности;
  - b) процјена ефективне дозе коју је примио спољни радник за период спровођења активности;
  - c) у случају неуниформне експозиције, процјена еквивалентних доза за поједине дијелове тијела; и
  - d) у случају уноса радионуклида, процјену уноса или очекивану ефективну дозу.
- (4) Послодавац доставља податке из става (3) тачка д) овог члана Агенцији за Државни регистар лица изложених јонизујућем зрачењу у року од седам дана након добијања података од носиоца ауторизације.

Члан 9.

(Одговорност спољних радника)

Спољни радници морају да дају свој пуни допринос у заштити од зрачења која им је обезбијеђена системом радиолошког мониторинга, без прејудуцирања одговорности носиоца ауторизације или послодавца.

Глава II. Документ о индивидуалном радиолошком мониторингу спољног радника

Члан 10.

(Намјена документа о индивидуалном радиолошком мониторингу)

- (1) Документ о индивидуалном радиолошком мониторингу спољног радника представља елемент система података за индивидуални мониторинг спољних радника.
- (2) Документ из става (1) овог члана издаје се на захтјев послодавца само за оне спољне раднике који обављају послове изван Босне и Херцеговине.
- (3) Документ из става (1) овог члана омогућава носиоцу ауторизације верификацију да је спољни радник био субјект захтијевааног здравственог надзора и да дозе које је примио нису прекорачиле границе доза.
- (4) Документ из става (1) овог члана омогућава достављање података о дози зрачења које је примио спољни радник за Државни регистар лица изложених јонизујућем зрачењу.

Члан 11.

(Подношење захтјева)

- (1) Послодавац мора да поднесе писани захтјев Агенцији за добијање документа о индивидуалном радиолошком мониторингу за спољне раднике прије него што радник почне да ради код носиоца ауторизације чије је сједиште изван Босне и Херцеговине.
- (2) Послодавац мора да достави Агенцији сљедеће податке за спољног радника:

- a) о идентитету радника, који морају да садрже:
- 1) презиме,
  - 2) име,
  - 3) пол,
  - 4) датум рођења,
  - 5) држављанство.
- b) о здравственом надзору радника, који морају да садрже:
- 1) медицинску класификацију радника (способан, способан под сљедећим условом /условима/ и препоруком),
  - 2) информацију о рестрицијама у раду са зрачењем,
  - 3) датум посљедњег здравственог прегледа,
  - 4) назив ауторизованог техничког сервиса за здравствени надзор лица професионално изложених јонизујућем зрачењу,
  - 5) период важења посљедњег здравственог прегледа.
- c) о запослењу радника, који морају да садрже:
- 1) назив, адресу, бројеве телефона и факса, и-мејл и јединствени идентификациони број послодавца;
  - 2) датум почетка индивидуалног радиолошког мониторинга и, гдје је то могуће, датум завршетка мониторинга;
  - 3) категоризацију радника (А или Б).
- d) резултате индивидуалног радиолошког мониторинга радника изложеног радника, који морају да садрже:
- 1) званичан упис дозе (година; ефективна доза у mSv, у случају неуниформне експозиције еквивалентне дозе у различитим дијеловима тијела у mSv и у случају уноса радионуклида, очекивана ефективна доза у mSv),
  - 2) назив ауторизованог техничког сервиса за индивидуални радиолошки мониторинг који је извршио читање доза.
- e) име и презиме лица одговорног за заштиту од зрачења код носиоца ауторизације које је овлаштено да попуни одговарајуће податке у документу о индивидуалном радиолошком мониторингу за спољне раднике.

Члан 12.

(Издавање документа о индивидуалном радиолошком мониторингу)

- (1) На основу достављеног захтјева, Агенција издаје послодавцу документ о индивидуалном радиолошком мониторингу за спољног радника попуњавањем прве странице документа.
- (2) Спољном раднику се може издати само један оригинални документ о индивидуалном радиолошком мониторингу.
- (3) Документ о индивидуалном радиолошком мониторингу не смије користити друго лице.

- (4) Спољни радник не може почети рад код носиоца ауторизације уколико не посједује документ о индивидуалном радиолошком мониторингу.
- (5) Садржај и изглед документа о индивидуалном радиолошком мониторингу спољног радника дат је у Анексу који је саставни дио овог правилника.

Члан 13.

(Обавезе носиоца ауторизације)

- (1) Након што послодавац достави документ о индивидуалном радиолошком мониторингу спољног радника, носилац ауторизације мора да:
  - a) се упозна са подацима о дозама наведеним у документу и процијени да ли радник може да обавља посао; и
  - b) кад радник заврши посао, попуни другу страну документа, упозна радника са резултатима мјерења доза и врати документ послодавцу.
- (2) Документ из става (1) овог члана попуњава и потписује именовано лице одговорно за заштиту од зрачења код носиоца ауторизације.
- (3) Носилац ауторизације доставља попуњен документ из става (1) овог члана послодавцу у року од седам дана након извршеног читања индивидуалних доза.

Члан 14.

(Обавезе послодавца)

- (1) Послодавац мора да достави попуњен документ о индивидуалном радиолошком мониторингу у Агенцију у року од 10 дана од дана када је спољни радник завршио рад код носиоца ауторизације чије је сједиште изван Босне и Херцеговине.
- (2) У случају да радник није отпочео рад у року од 30 дана након издавања документа о индивидуалном радиолошком мониторингу, послодавац мора да без одлагања документ врати у Агенцију.
- (3) Достављени подаци о примљеној дози спољног радника даље се воде у Државном регистру лица изложених јонизујућем зрачењу.

Члан 15.

(Такса)

Агенција наплаћује таксу за издавање документа о индивидуалном радиолошком мониторингу, чији је износ утврђен у складу са важећом одлуком Савјета министара БиХ.

Члан 16.

(Одговорност)

Правно лице које не поступа по одредбама овог правилника биће санкционисано у складу са законима и прописима.

ДИО ТРЕЋИ – ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 17.

(Усклађивање пословања)

Носилац ауторизације и послодавац спољних радника морају да ускладе своје пословање са одредбама овог правилника у року од шест мјесеци од дана објављивања у „Службеном гласнику БиХ“.

Члан 18.

(Ступање на снагу)

Овај правилник ступа на снагу у року од осам дана након дана објављивања у „Службеном гласнику БиХ“.

Број: 04-02-2-1229/15

Датум: 3.11.2015

ДИРЕКТОР

Емир Диздаревић

АНЕКС: Документ о индивидуалном радиолошком мониторингу спољног радника**ДРЖАВНА РЕГУЛАТОРНА АГЕНЦИЈА ЗА РАДИЈАЦИОНУ
И НУКЛЕАРНУ БЕЗБЈЕДНОСТ**

Сарајево, Хамдије Чемерлића 2, Босна и Херцеговина

Телефон: 00387 33 726 300

Факс: 00387 33 726 301

ДОКУМЕНТ О ИНДИВИДУАЛНОМ РАДИОЛОШКОМ МОНИТОРИНГУ СПОЉНОГ РАДНИКА

Датум издавања:

Број:

А. Попуњава Агенција:

1.	Подаци о спољном раднику								
1.1.	Презиме								
1.2.	Име:								
1.3.	Остала презимена (дјевојачко):								
1.4.	Пол: мушки ☐ женски ☐								
1.5.	Датум рођења (година, мјесец, дан):								
1.6.	Држављанство:								
1.7.	Јединствени идентификациони број (регистар):								
2.	Здравствено стање								
2.1.	Закључак здравственог прегледа: способан ☐ способан под сљедећим условом (условима) и препоруком ☐								
2.2.	Назив ауторизованог техничког сервиса за здравствени надзор лица професионално изложених јонизирајућем зрачењу:								
2.3.	Датум обављања здравственог прегледа (година, мјесец, дан):								
2.4.	Рок важења посљедњег здравственог прегледа (година, мјесец, дан):								
3.	Подаци о послодавцу								
3.1.	Назив:								
3.2.	Адреса:								
3.3.	Јединствени идентификациони број:								
3.4.	Телефон:								
3.5.	Факс:								
3.6.	И-мејл:								
4.	Експозиције прије издавања документа – Регистроване дозе јонизујућег зрачења у посљедњих 5 (пет) година								
Година	4.1. Дозе од спољне експозиције (mSv)					4.2. Дозе од унутрашње експозиције (mSv)			4.3. Ефективна доза, E, (mSv)
	Hp(10)	Hp(0.07)	Hp(3)	Hp(0.07) Екстремитети	Hp(10) Неутрони	Очекивана доза E(50)	Радио-нуклид	Активност радионуклида (Bq)	
Укупно									

Директор

М. П.

В. Экспозиција након издавања документа – Попуњава носилац ауторизације за обављање дјелатности са изворима јонизујућег зрачења изван Босне и Херцеговине који ангажује спољног радника

5. Подаци о носиоцу ауторизације који ангажује спољног радника									
5.1. Назив:									
5.2. Адреса:									
5.3. Телефон:									
5.4. Факс:									
5.5. И-мејл:									
6. Подаци о именованом лицу одговорном за заштиту од зрачења									
6.1. Име:									
6.2. Презиме:									
6.3. Телефон:									
6.4. Факс:									
6.5. И-мејл:									
7. Подаци о дозама спољног радника:									
7.1 Име и презиме спољног радника:									
7.2 Назив ауторизованог техничког сервиса за индивидуални мониторинг лица професионално изложених јонизирајућем зрачењу:									
Година	7.1. Дозе од спољне експозиције (mSv)					7.2. Дозе од унутрашње експозиције (mSv)			7.3. Ефективна доза, E, (mSv)
	Hp(10)	Hp(0.07)	Hp(3)	Hp(0.07) Екстремитети	Hp(10) Неутрони	Очекивана доза E(50)	Радионуклид	Активност радионуклида (Bq)	
Укупно									

Напомена: Уколико доза није мјерена, оставља се празно поље.

Лице одговорно за заштиту од зрачења које је попунило тражене податке

Име и презиме .....

Потпис .....

Директор

.....

.....

(потпис)

М. П.